

## PAPER DETAILS

TITLE: ON İKİ HAFTALIK HALKOYUNLARI EGİTİMİNİN İLKÖRETİM BİRİNCİ SINIF  
ÖĞRENCİLERİNİN EL-GÖZ KORDİNASYONLARI VE REAKSİYON SÜRELERİNE ETKİSİNİN  
DEĞERLENDİRİLMESİ

AUTHORS: Meral KÜÇÜK YETGİN,Fatma Çelik KAYAPINAR

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/297060>

**ON İKİ HAFTALIK HALKOYUNLARI EĞİTİMİNİN İLKÖĞRETİM  
BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN EL-GÖZ KOORDİNASYONLARI VE  
REAKSİYON SÜRELERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ  
THE EVALUATION OF EFFECT OF 12 WEEKS FOLK DANCE STUDY ON  
HAND EYE COORDINATION AND REACTION TIMES OF PRIMARY SCHOOL  
CHILDREN**

<sup>1</sup>M. Küçük Yetgin      <sup>2</sup>Fatma Çelik Kayapınar

**ÖZET**

Bu çalışma ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin el-göz koordinasyonu ve reaksiyon sürelerinin on iki hafta ve haftada bir gün bir ders saati yapılan halkoyunları çalışmasından ne derece etkilendiğini belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Çalışmaya (7-8 yaş) öğrencilerinden 51 deney ve 51 kontrol grubunda olmak üzere toplam 102 öğrenci katılmıştır. Bu öğrenciler gönüllü olanlar arasında rastgele seçilmiştir. Çalışmada deney grubuna haftada bir gün bir ders saati Diyarbakır- Çepik, Elazığ-Delilo ve Kırklareli-Kız Karşılması figürlerinden oluşan bir kompozisyon kullanılarak halk oyunları eğitimi verilirken kontrol grubu günlük aktivitelerine devam etmiştir.

Eşleştirilmiş T Testi bulgularına göre; deney grubu basit reaksiyon süresi, seçmeli reaksiyon zamanı reaksiyon süresi ve çoktan seçmeli reaksiyon süre değerleri arasında ( $P<0,05$ ) istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Kontrol grubunun çoktan seçmeli reaksiyon süre değeri arasında anlamlı farklılık bulunurken ( $P<0,05$ ), seçmeli reaksiyon süresi ve basit reaksiyon süre değerleri arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır ( $P>0,05$ ).

El-göz koordinasyonu Eşleştirilmiş T Testi bulgularına göre; deney grubu süre değerleri ve hata sayıları ön-son test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunurken ( $P<0,05$ ), kontrol grubu süre değerlerinde de hata sayılarında da anlamlı bir farklılık saptanamamıştır ( $P>0,05$ ).

**Anahtar Kelimeler:** Halk Oyunları, Reaksiyon Süresi, El-göz koordinasyonu, Çocuk

**ABSTRACT**

This study was aimed how level effect on hand- eye coordination and reaction times of 12 weeks and once in a week practiced folk dance study of primary school children.

This study was included volunteer who 51 experimental and 51 control groups (7-8 age), total 102 students. This students were choosed randomly. In this study was practiced figure composed of Diyarbakır- Çepik, Elazığ-Delilo and Kırklareli-Kız Karşılması on experiment group while control group was continued daily activity.

According to paired sample t test was found statistical difference between basic, verbal-visual and chosen reaction times ( $p<0.05$ ). While control group's chosen reaction time was found statistically significant ( $p<0,05$ ), between control group's verbal-visual and basic reaction times wasn't found any significance ( $p>0.05$ ).

According to hand- eye coordination paired sample t test's findings; experiment group's errors and time firs and last test values were found statistically significant ( $p<0,05$ ) but control group's errors and time values were not found significant ( $p>0,05$ ).

**Key Words:** Folk Dance, Reaction Time, Hand- eye Coordination, Children.

<sup>1</sup> Marmara Üniversitesi BESYO

<sup>2</sup> Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü

## GİRİŞ

Folklor; bir ülkede ya da belli bir bölgede yaşayan insan topluluğunun maddi ve manevi alandaki değerlerini belli metodlarla araştıran derleyen sınıflandıran çözümleyen, yorumlayan ve üzerinde değerlendirmeler yapan bir bilimdir (6, 9,33, 35). Halk oyunları, insanların var olduğu günden bugüne, karakterini, duygularını, düşüncelerini ve manevi değerlerini, yansıtmak, günlük yaşamında karşılaştığı ve kitle olarak etkisinde kaldığı olayları tasvir etmek için yaptığı ve birtakım mesajlar vermek istediği ritmik hareketler bütünüdür. (4, 8,33).

İnsanların günlük yaşantısında istemli ya da istem dışı yaptığı yürüme, koşma, dönme, çökme, yaylanma, sekme ve atlama gibi hareketler halk oyunlarında aynen ya da abartılı olarak kullanılmıştır (11).

Halk oyunları müzik eşliğinde vücudu koordineli bir biçimde kullanabilme ve hareket becerisi kazanabilme, vücudun tüm kısımlarının hareketlerini geliştirebilme, müziğin ritmine uygun hareket üretebilme yetisi kazandırır (18,21).

Halkoyunlarında müzik ve hareketlerin koordineli bir şekilde yapılabilmesi için sesli uyarı olarak algılanan müzik ile hareketin başlaması ve hareket serisinin sonuna kadar her ritmini yakalayabilmek çok büyük önem taşımaktadır. Bu da ancak işitsel reaksiyon süresinin iyi durumda olması ile mümkündür. Ayrıca hareket serilerinin öğrenilmesi ve yarışma aşamasında öğretici ve ekip başının sesli ve görsel olarak yaptıklarını algılayarak uygulamaya koymak büyük önem arz etmektedir.

Bu fikirlerden yola çıkarak reaksiyon süresini tanımlayacak olursak bunlardan en bilinenleri şöyledir. Beklenmeyen uyarıcıya karşı gösterilen tepkinin başlangıcına kadar geçen süre aralığı (25), bir uyarının alınması ile tepkinin başlaması arasındaki süre (17) olarak tanımlanmaktadır (10,13,23,26,31). Reaksiyon zamanı birçok becerinin temel komponenti olarak görülmektedir (5).

Koordinasyon ise amaca yönelik bir harekette, iskelet kasları ile merkezi sinir sisteminin uyum içerisinde çalışması yada hareketin uygulanmasına katılan iskelet kasları, eklemler ve eklem bağları ile merkezi sinir sistemi arasındaki işbirliğidir. Çocuklarda koordinatif yeteneklerin gelişimi 7-9 yaşları arasında belirgin bir şekilde artmakta ve bu artış 11 yaşın sonuna kadar devam etmektedir(20). El-göz koordinasyonu sporla ilgili deneyimlere bağlı olarak artmaktadır. Yaş ve antrenman deneyimi arttıkça ayrıca el ve gözün senkronize çalışması ile başarı daha da artmaktadır (16, 26).

Okul öncesinde ve ilköğretim yıllarında motorsal gelişimin en hızlı olduğu dönemlerdir. Bu dönemler sonunda çocuk temel becerileri ve sporsal hareketlerin kombinasyonlarını öğrenmiş olur. Büyük ölçüde yapılan çalışmalara bağlı olarak koordinasyon düzeyleri bireylere göre değişir.

Okul öncesi dönemden başlayıp ergenliğe kadar olan süreçte düzenli uygulanan hareket eğitimi programları ile el-göz koordinasyonunun olumlu yönde geliştirilebileceği görüşünü bir çok araştırmacı paylaşmaktadır (1). Spor organizasyonlarına katılan çocuklarda fiziksel aktivite, fiziksel gelişim ve sosyal becerilerde artış görülmektedir (34). Motor gelişim etkinlikleri evrensel bir biçimde her çocukta görülebilmektedir. Yine de halk oyunları oynayan çocuklarda, özel ve çok daha büyük çapraşık örnekler görme ve uygulama olanağı ileride motor becerilerinin sürüp gideceğini garanti etmektedir. (30).

Bütün bu bilgilerden hareketle çalışmanın amacı; 7-9 yaşları arasında belirgin bir şekilde artmakta olan el-göz koordinasyonu ve reaksiyon zamanına, halk oyunlarından Diyarbakır- Çepik, Elazığ-Delilo ve Kırklareli-Kız Karşılması figürlerinin oniki hafta haftada bir gün bir ders saati tekrarlanmasıyla ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin el-göz koordinasyonları ve reaksiyon zamanlarına olan etkisini araştırmaktır.

## MATERYAL ve YÖNTEM

### Deney Grubunun Belirlenmesi

Çalışmaya İlköğretim birinci sınıf ( 7-8 yaş) öğrencilerinden 51 deney ve 51 kontrol grubunda olmak üzere toplam 102 öğrenci katılmıştır. Bu öğrenciler Mahmut Şevket Paşa İlköğretim Okulu öğrencilerinden gönüllü olanlar arasından kız erkek eşit olmasına dikkat edilerek rastgele seçilmiştir. Çalışmada deney grubuna haftada bir gün bir ders saati Diyarbakır- Çepik, Elazığ-Delilo ve Kırklareli-Kız Karşılması figürlerinden oluşan bir kompozisyon kullanılarak halk oyunları eğitimi verilirken kontrol grubu günlük aktivitelerine devam etmiştir.

### Oyunların Özellikleri

Diyarbakır-Çepik: Üretim ilişkilerinden doğan yöre insanının aşiretler arası çatışmanın toplu kavganın vurgulandığı açık figürlerle anlatılmaktadır. Oyuncular birbirlerine tutunmadan bağımsız, bazende çömelerek karşılıklı el vuruşturarak oynadıkları oldukça zor ve sert karakterde bir oyundur. oyunun figürleri el ve ayaklarda toplanmıştır. Ayak figürleri hiç değişmeden kendi etrafında döndükleri figürler vardır. Dizler hafif bükük bir şekilde oynanır. İki bölümden oluşur. 1. bölümü 6/8 lik usulde ağır, 2. bölümü 2/4 lik usulde hızlı oynanır. Türküsü yoktur. Bu oyunun melodisi ile başta bir oyun oynanmadığı gibi başka bir melodi ile de bu oyun oynanmaz. (2, 28).

Elazığ--Delilo: Birlik ve beraberliği sembolize eden bir oyundur. Dört dörtlük (4/4) usulde kız erkek karma oynanan bir oyundur. El ve ayak hareketlerinden oluşan figürler vardır. Oyun melodiye göre ağır ve hızlı oynanmaktadır (2, 28).

Kırklareli- Kız Karşılması: Kırklareli yöresi halk oyunlarının genel özellikleri hemen hemen her oyun ağır ve tempolu hareketlerle başlar ve süratli bir şekilde sona erer. Elele veya eller tutuşmadan oynanır. Oynayan ve seyredenı coşturacak niteliktedir. Oyunları çift davul, çift zurna ile oynanır. Genelde hareketli olan bu oyunlar, renk, melodi ve şekil yönünden ülkemizde oynanan diğer halk oyunlarından ayrılır ve görmeye değerdir (22, 24).

### Ölçüm Metodları

Reaksiyon süresi ölçümleri Bosco'nun "New Test 2000" test cihazı ile yapılmıştır. grupların görsel basit, işitsel basit ve görsel seçmeli reaksiyon süresi ölçülmüştür. 5 ön deneme, ölçüm amaçlı farklı aralıklarla 10 uyarı verilmiştir (3).

Çift el-göz koordinasyonu ölçümü için Lafayette marka (model 32532) araç kullanmış, yıldız şeklini oluşturan çizgiler üzerinden gitmek temel amaçtır. Elle koordine edilen aracın çizgiden dışarıya çıkması durumunda hata sayısı araç tarafından kaydedilmektedir. Çizgi üzerinden belirli noktadan başlanıp aynı yerde işlem sona ermekte ve araç hata sayısını ve süresini dijital olarak ölçmektedir. Çocukların alışması ve testi öğrenmesinin çocuklar üzerindeki etkisinin ortadan

kaldırılması için ikişer ön deneme ve ölçüm amaçlı olarak ön ve son testlerde beşer deneme kaydedilmiştir.

İstatistiksel analiz için ön ve son test farkı karşılaştırmasında eşleştirilmiş t testi, gruplar arası farklılığı belirlemek için bağımsız t testi uygulanmıştır.

### BULGULAR

Tablo-1'deki eşleştirilmiş t testi bulgularına göre; deney grubu basit reaksiyon süresi, seçmeli reaksiyon süresi ve çoktan seçmeli reaksiyon süreleri ön-son test değerleri arasında ( $P<0,05$ ), kontrol grubunun ön-son test çoktan seçmeli reaksiyon süresi değerleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ( $P<0,05$ ). kontrol grubu basit reaksiyon ve seçmeli reaksiyon süresi ön-son test değerleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ( $P>0,05$ ).

Tablo-2'deki bağımsız t testi bulgularına göre; deney-kontrol grubu ön test basit reaksiyon süresi değerleri arasında kontrol grubu lehine anlamlı fark bulunurken, son test basit reaksiyon süresi değerleri arasında deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur ( $P<0,05$ ). Seçmeli ön test değerleri ve çoktan seçmeli son test değerleri arasında anlamlı fark bulunmazken ( $P>0,05$ ), seçmeli reaksiyon süresi son test değerleri arasında deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur ( $P<0,05$ ). Çoktan seçmeli ön test değerleri arasında da kontrol grubu lehine anlamlı farklılık bulunmuştur ( $P<0,05$ ).

Talo-3'deki eşleştirilmiş t testi bulgularına göre; deney grubu el-göz koordinasyonu süre değeri ve hata sayısı ön-son test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunurken ( $P<0,05$ ), kontrol grubu el-göz koordinasyonu süresi ve hata sayısında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ( $P>0,05$ ).

Tablo-4'deki el-göz koordinasyonu bağımsız t testi bulgularına göre; deney-kontrol grupları ön test süre ve hata sayıları ile son test hata sayıları karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamazken ( $P>0,05$ ), son test süre değerleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır ( $P<0,05$ ).

### TARTIŞMA ve SONUÇ

Eşleştirilmiş t testi bulgularına göre; deney grubu el-göz koordinasyonu süre değeri ve hata sayısı ön-son test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunurken ( $P<0,05$ ), kontrol grubu el-göz koordinasyonu süresi ve hata sayısında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ( $P>0,05$ ).

El-göz koordinasyonu bağımsız t testi bulgularına göre; deney-kontrol grupları ön test süre ve hata sayıları ile son test hata sayıları karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamazken ( $P>0,05$ ), son test süre değerleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır ( $P<0,05$ ).

5-8 yaş çocuklarda el-göz koordinasyonu geriliğini araştırmak üzere görerek ve görmeden sabit bir hedefe işaret etmeye dayalı bir çalışma yapılmış ve isabete göre hata tablosu oluşturulmuştur. 5 yaş ve 8 yaş arasında benzer sonuçlar bulunurken tercih edilen elde 5 yaşın sonuçlarının tercih edilmeyene göre daha iyi olduğu bulunmuştur. 8 yaş çocuklarında ise tercih edilen ve edilmeyen el arasındaki değerlerde anlamlı fark bulunmamıştır (27).

5-10 yaş arası çocuklarda basketbolda top sürme becerisi sırasında el ile topun kontrol edilmesi becerisinde yaş farklılıklarının etkili olup olmadığına bakılmıştır. 5

yüksek ritimli ve 5 düşük ritimli top sürme becerisi uygulanmıştır. Sonuçta 5-6, 7-8 ve 9-10 yaş grubu arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur (14). Dolayısıyla el-göz koordinasyonunun gelişimi yaşa değil doğru ve iyi bir eğitim programına bağlıdır denilebilir.

Çağırıcı ve Ergen yaptıkları bir çalışmada, 9 erkek, 7 bayan, 16 elit okçunun (yaş ort.16-37) ve 16 tıp öğrencisi (yaş ort. 20-25 yaş) kontrol grubunun el-göz koordinasyonları arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Okçuların el-göz koordinasyonları hata sayısı 2.62, el-göz koordinasyon süresi 50.74 sn. bulunurken, kontrol grubunun el-göz koordinasyonları hata sayısı 2.69, el-göz koordinasyon süresi 58.19 sn. olarak bularak okçuların el-göz koordinasyonunun sedanterlere göre daha gelişmiş ( $P<0.01$ ) olduğunu bulmuşlardır (7).

7-8 yaş (24 erkek 18 kız) deney grubuna yapılan bir çalışmaya göre 5 hafta kupa yığma egzersizleri yaptırılırken kontrol grubu normal aktivitelerine devam etmiş ve 5 hafta sonunda ön-son test sonuçları karşılaştırıldığında çalışma grubunun el-göz koordinasyonlarının kupa yığma egzersizlerinden olumlu etkilendiği bulunmuştur (32).

Kayapınar ve Pehlivan yapmış oldukları çalışmalarında okul öncesi çocuklarına 8 hafta hareket eğitimi uygulayarak el-göz koordinasyonuna etkisine bakmışlar. Deney grubunun el-göz koordinasyonları hata sayıları hareket eğitimi programına katılmamış olan çocuklara göre ( $P<0.01$ ) gelişmiş olduğunu, kızların erkeklere göre el-göz koordinasyonlarının daha fazla geliştiğini belirlemişlerdir. Çalışma grubunun ön test el-göz koordinasyonu süresi 59sn iken son test değeri 46sn olarak kaydedilmiştir. Çalışma grubu hata sayısı ön testte 17 iken çalışma sonrası bu sayı 11'e düşmüştür (15).

Yapmış olduğumuz çalışmada, el-göz koordinasyonu eşleştirilmiş t testi bulgularına göre deney grubu süre değerleri ve hata sayıları sırası ile 40 sn'den 33 sn'ye, 13 hatadan 7 hataya inmiş ve ön-son test değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ( $P<0,05$ ), kontrol grubu süre değerleri 37 sn'den 44 sn'ye artarken hata sayılarında da 12'den 10 hataya inmiş ancak istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanamamıştır ( $P>0,05$ ).

Bu bulgular ışığında çalışma literatürler ile paralellik göstermekte ve okulöncesi çocuklarına göre ilköğretim 1. sınıf öğrencilerinin koordinasyon düzeylerinin başlangıçta da okulöncesi değerlere göre daha gelişmiş olduğu göze çarpmaktadır.

Sonuç olarak halk oyunları çalışmasının el-göz koordinasyonun gerek süresine gerek hata sayısına olumlu etkisi olduğunu, kontrol grubunun el-göz koordinasyonunun hata sayısındaki azalmanın son test süresindeki artışa bağlı olarak olmuş olabileceğini bize düşündürürken aynı zamanda testi ikinci kez yapmanın vermiş olduğu bir ruh hali daha iyi yapmaya odaklanmak onların süre değerlerini artırmış, hata sayılarını azaltmıştır ancak istatistiksel olarak hata sayısındaki azalma anlamlı bulunmamıştır.

Eşleştirilmiş t testi bulgularına göre; deney grubu basit reaksiyon süresi, seçmeli reaksiyon süresi ve çoktan seçmeli reaksiyon süreleri ile kontrol grubunun test çoktan seçmeli reaksiyon süresi değerleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ( $P<0,05$ ). Kontrol grubu basit reaksiyon ve seçmeli reaksiyon süresi ön-son test değerleri arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ( $P>0,05$ ).

Bağımsız t testi bulgularına göre; deney-kontrol grubu ön test basit reaksiyon süresi değerleri arasında kontrol grubu lehine anlamlı fark bulunurken, son test basit reaksiyon süresi değerleri arasında deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur ( $P<0,05$ ). Seçmeli ön test değerleri ve çoktan seçmeli son test değerleri arasında anlamlı fark bulunmazken ( $P>0,05$ ), seçmeli reaksiyon süresi son test değerleri arasında deney grubu lehine anlamlı fark bulunmuştur ( $P<0,05$ ). Çoktan seçmeli ön test değerleri arasında da kontrol grubu lehine anlamlı farklılık bulunmuştur ( $P<0,05$ ).

Fitts ve Posner'a göre yanıt alternatifleri sayısı arttıkça reaksiyon süresi uzar. Basit reaksiyon süresi 212 ms iken 2 seçenekli olunca 350 ms seçenek sayısı 3 olduğunda 600 ms. civarına kadar artmaktadır (3, 16).

Çağırıcı ve Ergen yaptıkları bir çalışmada, 9 erkek, 7 bayan, 16 elit okçunun (yaş ort.16-37) ve 16 tıp öğrencisi (yaş ort. 20-25 yaş) kontrol grubunun görsel ve işitsel reaksiyon süreleri arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Okçuların işitsel basit reaksiyon süreleri 386.7 ms., g.b.r.süreleri 374.1 ms., bulunurken, kontrol grubunun i.b.r.s. 496.4 ms., g.b.r.s. 469.7 ms., ile okçuların reaksiyon sürelerinin sedanterlere oranla süratli olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır(7).

Montos-Miro ve arkadaşları 53 erkek futbol oyuncusu ve sedanter 60 çocukta oluşan kontrol grubunun el-göz görsel reaksiyon zamanlarının farklılıklarını değerlendirmek için sırasıyla 8-10 yaş, 10-11 yaş, 12-13 yaş olmak üzere üç gruba ayırmışlardır. Deney grubunu oluşturan futbol oyuncularının el-göz reaksiyon zamanı ortalamalarını sırasıyla ; 0,301, 0,256, 0,207 ms, kontrol grubunun değerleri ise sırasıyla 0,382, 0,320, 0,282 ms olarak tespit etmişlerdir. Futbol oynayan çocuklar oynamayanlara göre daha iyi reaksiyon zamanı göstermişlerdir (19).

Srhom Lj., Hırvatistan'da ilköğretim beşinci sınıfta eğitim alan 11 yaşındaki kız çocuklarında Hvar halk dansı çalışmalarının motor performanslarına etkilerini araştırmıştır. Hvar halk dansının bu yaş grubu kızların ritmik koordinasyonlarında, dengelerinde, çevikliklerinde ve gövde kuvvetlerinde kayda değer bir etki yaptığını bulmuştur (29).

Kayapınar ve Pehlivan yapmış oldukları çalışmalarında okul öncesi çocuklarına 8 hafta hareket eğitimi uygulayarak reaksiyon sürelerine etkisine bakmışlar. Deney grubunun görsel basit reaksiyon süreleri, işitsel basit reaksiyon süreleri, görsel seçmeli reaksiyon süreleri hareket eğitimi programına katılmamış olan çocuklara göre gelişmiş olduğunu tespit etmişlerdir (15).

Çalışmamızın eşleştirilmiş t testi bulgularına göre; deney grubu basit reaksiyon süresi, seçmeli reaksiyon süresi ve çoktan seçmeli reaksiyon süre değerleri ( sırası ile 481-406 ms/ 419-372 ms ve 828- 689 ms ) arasında ( $P<0,05$ ) anlamlı fark bulunmuştur. Kontrol grubunun çoktan seçmeli reaksiyon süre değeri arasında ( 706-671 ms) anlamlı farklılık bulunurken ( $P<0,05$ ), basit reaksiyon süre değerleri ( 448-485 ms) ve seçmeli reaksiyon süresi ( 418-411 ms) arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ( $P>0,05$ ). Başlangıçta deney grubu değerleri kontrol grubuna göre daha yüksek iken çalışma sonrası kontrol grubuna göre daha küçük değerler elde ettikleri bağımsız t testi sonuçlarında göze çarpmaktadır. Bütün bu bulgular ve ulaşılan literatür, yapılan çalışmaların bu yaş grubu çocukların reaksiyon sürelerine olumlu etkisi olduğunu, ayrıca uygulama grubu velilerinin çocuklarının gelişimlerine ve sosyal aktivitelere vermiş oldukları önem nedeni ile çalışma programının daha olumlu etkileri olduğunu düşündürmektedir.

Çalışma sonucunda ilköğretim dönemi reaksiyon süresi ve el-göz koordinasyonunun çok hızlı geliştiği zamanlar olduğundan bu yaş grubu ile yapılan benzer çalışmaların kontrol gruplu olması gerekliliğini, ailelerin çocukların çalışmalarını desteklemesi ile daha başarılı olunabilir.

Halk oyunlarının kendi içinde ritim ve koordinasyonu bir arada barındırması çocukların bu çalışmalara severek katılmalarını sağlamaktadır. Oyunlarda gerek bireysel hareketler gerek grup hareketi seçimleri yaş grubu itibarı ile önemlidir. Bu çalışmada alanında uzman halk oyunları eğitmeni kullanılan figür seçimini yaptığından çocuklar oyunların figürlerini severek öğrenip uygulamışlardır.

#### KAYNAKLAR

1. Adrian J. M., Cooper J. M.: Biomechanics of Human Movement. Ed: Spoolman S., s.93-100,189-191, 2.press, USA,1995.
2. ALMAS, Ahmet; Diyarbakır'da oynanan bazı oyunların figür özelliği ile oyun müzik ilişkisi açısından incelenmesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Ana Sanat dalı, bitirme tezi İstanbul 2002.
3. Alpkaya U.: Yaş, Cinsiyet ve Fiziksel Aktivitenin Reaksiyon Süresine Etkileri. M.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul, 2001 (Prof.Dr. S.Mengütay).
4. ALTUĞ, Nevzat; "Halk oyunlarının öğretiminde müziğin yeri, önemi ve faydalanma yolları; Türk Halk oyunlarının öğretiminde karşılaşılan Problemler sempozyumu Bildirileri, sayfa 8. (6-8 Mart 1990 İstanbul) Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1991.
5. Baker S. J.; Jacques P., Maurssen J., Chrzan G.J.: Simple Reaction Time and Movement Time in Normal Human Voluntaries : A Long Term Reliable Study.Perceptual and Motor Skill, 63: p.767-774, 1991.
6. BAYRAKTAR, Musa; Kırklareli folklorü, İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Temel Bilimler Bölümü, Bitirme tezi İstanbul, 1985.
7. Çağırıcı U, Ergen E: Okçularda Reaksiyon hızı ve el-göz koordinasyonu değerlendirmeleri, Spor hekimliği dergisi, cilt 2 sayı 3, s.103-112, 1987.
8. ÇİFTÇİ, Hayati; Türk halk dansları, İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Temel Bilimler Bölümü, Bitirme Tezi, İstanbul 1985.
9. DEĞERLİ, Fikret; Ders Notları İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Halk Oyunları bölümü, Halk Bilimi Dersleri, İstanbul, 1997.
10. Dündar U.: Antrenman Teorisi. s.206-208, Bağırhan Yayınevi, 5. Baskı, Ankara, 2000.
11. ERÇİL, Şebnem, Türk Halk Oyunları çalışmalarından önce verilmesi gereken ısınma hareketleri, İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, Türk Halk Oyunları Bölümü, Bitirme Tezi, İstanbul 1991.
12. GÜNAY, Şener, Egzersiz fizyolojisinin halk oyunlarındaki yeri ve önemi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar, Müzik ana sanat dalı, Türk Halk oyunları alanı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1992.

13. Houx P.J., Jolles J.: Age-Related Decline of Psychomotor Speed: Effects of Age, Brain Health, Sex And Education, Perceptual Motor Skills, 79: p.195-211, 1993.
14. Katherino M.C.: Age Differences in the Performance of Basketball Dribbling by Elementary School Boys, Percept Motor Skills, Aug; 73(1):253-4, 1991.
15. Kayapınar F. Ç., Pehlivan A.: 6-7 Yaş Grubu Çocuklarda Hareket Eğitimi Programının Çift El-Göz Koordinasyonu Ve Reaksiyon Sürelerine Etkisi, 7 Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi, 27-29 Ekim 2002, Antalya.
16. Küçük M.: Atatürk Lisesinde Okuyan Kız Basketbolcularda Reaksiyon Zamanı ve El-Göz Koordinasyonu İlişkisi, Hacettepe Ü. Spor Bil. ve Tek. Yük. Ok., Ankara,
17. Magill R.A.: Motor Learning Concept and Applications. p.17-18,87-100, USA, 1993.
18. MERTOĞLU, Ercan, Okul öncesi Eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubundaki çocukların ritim algılamalarının incelenmesi İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Bilimler ana bilim dalı Türk halk müziği programı, Sanatta yeterlilik (DOKTORA) tezi, İstanbul, 2002.
19. Montes-Mico R., Bueno I., Condel J., Pons AM., Sport Vision Group, Optometry and Vision Sciences Unit, University of Valencia, Spain ( PMID: 11145302 )
20. Muratlı S.: Çocuk ve Spor. s.4,170,197,205-209, Bağcıran Yayinevi, Ankara, 1997.
21. ÖZDEMİROĞLU, Lale; Halk oyunlarının çocuğun sosyalleşmesindeki yeri, İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Türk halk oyunları bölümü, icracılık Ana Sanat dalı, Bitirme ödevi, İstanbul, 2000.
22. PEÇEN, İbrahim, Kırklareli yöresi ve folklorü, İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Musikisi Konservatuvarı Halk Oyunları Bölümü, Bitirme Tezi, İstanbul 1989.
23. Rosenbaum D.A.: Human Motor Control, Psychological Foundations. p.254-262, 257-258, Academic Press, London, 1991.
24. SAĞLAM, Sevil, Kırklareli yöresi halk oyunlarında kullanılan temel figürler ve öğretim. İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Konservatuvarı Halk Oyunları Bölümü, İcraacılık Ana Sanat Dalı Bitirme Tezi İstanbul 2002.
25. Schmidt R.A., Motor Learning and Performance. s.15-44, Human Kinetics Pub. USA; 1991.
26. Sevim Y.: Antrenman Bilgisi. s.105-108,213, Tutibay Ltd. Şti., Ankara, 1997.
27. Sigmuntsson H., İngvaltsen R.P, Vihiting H.T.: Inter-and Intrasensory Modality Matching in Children with Hand-eye coordination Problems: Exploring the Developmental Lag Hypothesis, Dec; 39(12): 790-6,1997.
28. SİVRİKAYA, Sebahattin, Elazığ ili. Halk oyunlarının halk bilimi açısından incelenmesi İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk musikisi Devlet Konservatuvarı, Türk Devlet konservatuvarı Türk halk Oyunları bölümü, Bitirme Tezi İstanbul, 1994.
29. SRHOJ Lj., Faculty of Natural Sciences, Mathematics and Education, University of Split, Croatia (PMID: 12528278)

30. TEMEL, Şengül, ortam öğretimimizdeki halk oyunları etkinlikleri üzerine gözlem ve öneriler İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Oyunları, Anasanat dalı, Türk halk oyunları programı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1998.
31. Tzorbatzoudis, H., Barcoukis, V., Danis A., Groulos G.: Physical Exertion in Simple Reaction Time and Continuous Attention of Sport Participants. *Perceptual and Motor Skill*, 86: p.571-576, 1998.
32. Udermann B.E., Murray S.R., Mayer J.M., Sagendorf K.: Influence of Cup Stacking on Hand-eye Coordination and Reaction Time of second Grade Students, *Apr.*; 98(2):409-14, 2004.
33. ÜNAL, Ş. Şinasi; Türk halk oyunlarının bireyler üzerindeki, fizyolojik ve psikolojik etkileri, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor anabilim dalı Doktora Tezi, İstanbul, 1992.
34. Washington R.L. and etc.: Organized Sports For Children and Preadolescent, *Pediatrics Jun*; 107 (6) : 1459-62, 2001.
35. YERLİKAYA, Aydın, “Halk oyunlarının sosyo ekonomik Etkileri” Motif Halk Oyunları, Eğitim Dergisi, Yıl 2. Sayı 4, İstanbul 1996. (Sayfa 6).

## TABLOLAR

**Tablo 1:** Deney-kontrol grupları reaksiyon süresi eşleştirilmiş t testi bulguları

| Reaksiyon Süresi (ms) | Grup    | Ortalama | N  | Std. Sapma | P      |
|-----------------------|---------|----------|----|------------|--------|
| Basit r.s. - ön       | Deney   | 481,8118 | 51 | 141,70368  | P<0,05 |
| Basit r.s. - son      | Deney   | 406,9569 | 51 | 81,65941   |        |
| Basit r.s. - ön       | Kontrol | 448,8647 | 51 | 119,46348  | P>0,05 |
| Basit r.s. - son      | Kontrol | 485,9392 | 51 | 159,40566  |        |
| Seçmeli r.s. ön       | Deney   | 419,9353 | 51 | 117,38884  | P<0,05 |
| Seçmeli r.s. son      | Deney   | 372,7333 | 51 | 64,04963   |        |
| Seçmeli r.s. ön       | Kontrol | 418,1706 | 51 | 87,86146   | P>0,05 |
| Seçmeli r.s. son      | Kontrol | 411,7588 | 51 | 114,43926  |        |
| Çoktan seçmeli ön     | Deney   | 828,1608 | 51 | 436,80421  | P<0,05 |
| Çoktan seçmeli son    | Deney   | 689,3824 | 51 | 153,82394  |        |
| Çoktan seçmeli ön     | Kontrol | 706,9235 | 51 | 170,27494  | P<0,05 |
| Çoktan seçmeli son    | Kontrol | 671,3098 | 51 | 168,36566  |        |

**Tablo 2:** Deney-kontrol grupları reaksiyon süresi bağımsız t testi bulguları

| Reaksiyon Süresi (ms) | Grup    | N  | Ortalama | Std. Sapma | P      |
|-----------------------|---------|----|----------|------------|--------|
| Basit r.s. - ön       | deney   | 51 | 481,8118 | 141,70368  | P<0,05 |
|                       | kontrol | 51 | 448,8647 | 119,46348  |        |
| Basit r.s. - son      | deney   | 51 | 406,9569 | 81,65941   | P<0,05 |
|                       | kontrol | 51 | 485,9392 | 159,40566  |        |
| Seçmeli r.s. ön       | deney   | 51 | 419,9353 | 117,38884  | P>0,05 |
|                       | kontrol | 51 | 418,1706 | 87,86146   |        |
| Seçmeli r.s. son      | deney   | 51 | 372,7333 | 64,04963   | P<0,05 |
|                       | kontrol | 51 | 411,7588 | 114,43926  |        |
| Çoktan seçmeli ön     | deney   | 51 | 828,1608 | 436,80421  | P<0,05 |
|                       | kontrol | 51 | 706,9235 | 170,27494  |        |
| Çoktan seçmeli son    | deney   | 51 | 689,3824 | 153,82394  | P>0,05 |
|                       | kontrol | 51 | 671,3098 | 168,36566  |        |

**Tablo 3:**Deney kontrol grupları el-göz koordinasyonu süresi ve hata sayıları eşleştirilmiş t testi bulguları

| El-göz koord.   | Grup    | Ortalama | N  | Std. Sapma | P                |
|-----------------|---------|----------|----|------------|------------------|
| Ön- Süre        | Deney   | 40,6144  | 51 | 11,75913   | <b>P&lt;0,05</b> |
| Son -süre       | Deney   | 33,2941  | 51 | 9,04965    |                  |
| Ön- Süre        | Kontrol | 37,6667  | 51 | 14,68938   | P>0,05           |
| Son -süre       | Kontrol | 44,3660  | 51 | 16,18315   |                  |
| Ön- hata sayısı | Deney   | 13,5817  | 51 | 7,37378    | <b>P&lt;0,05</b> |
| Son-hata sayısı | Deney   | 7,4314   | 51 | 5,06548    |                  |
| Ön- hata sayısı | Kontrol | 12,3595  | 51 | 9,07569    | P>0,05           |
| Son-hata sayısı | Kontrol | 10,6340  | 51 | 9,85275    |                  |

**Tablo 4:** Deney kontrol grupları el-göz koordinasyonları süre ve hata sayıları bağımsız t testi bulguları

| El-göz koord.     | Grup    | N  | Ortalama | Std. Sapma | P                |
|-------------------|---------|----|----------|------------|------------------|
| ön - süre         | deney   | 51 | 40,6144  | 11,75913   | P>0,05           |
|                   | kontrol | 51 | 37,5229  | 14,69531   |                  |
| son- süre         | deney   | 51 | 33,2941  | 9,04965    | <b>P&lt;0,05</b> |
|                   | kontrol | 51 | 44,5425  | 16,33496   |                  |
| ön - hata sayısı  | deney   | 51 | 13,5817  | 7,37378    | P>0,05           |
|                   | kontrol | 51 | 12,0980  | 9,17007    |                  |
| son - hata sayısı | deney   | 51 | 7,4314   | 5,06548    | P>0,05           |
|                   | kontrol | 51 | 9,7712   | 8,53190    |                  |